

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Факультет музичної та хореографічної освіти

**ПРОГРАМНІ ВИМОГИ ДО ТВОРЧОГО КОНКУРСУ
для абітурієнтів
на здобуття освітнього ступеня
«бакалавр»**

спеціальність 025 Музичне мистецтво

Одеса - 2020

Пояснювальна записка

Вступний екзамен у формі творчого конкурсу зі спеціальності 025 Музичне мистецтво проводиться з метою визначення рівня музично-виконавської і музично-теоретичної підготовки абітурієнтів на здобуття освітнього ступеня «бакалавр».

Музично-виконавська і музично-теоретична підготовка є основними складовими фахової підготовки майбутніх викладачів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.

Творчий конкурс з **музично-виконавської підготовки** спрямований на визначення рівня музично-виконавської грамотності, розвиненості музичного мислення, технічної оснащеності абітурієнтів, а також їх здатності до емоційного, художньо переконливого втілення образного змісту музичних творів на музичному інструменті і голосом. Виявлення рівня музично-виконавської підготовки здійснюється в процесі виконання абітурієнтом напам'ять трьох музичних творів різних за формою, стилями і характерами на музичному інструменті і одного вокального твору (під власний акомпанемент або а'cappella – без супроводу (на вибір абітурієнта)).

Завдання творчого конкурсу з **музично-теоретичної підготовки** передбачають виявлення рівня знань і практичних навичок абітурієнтів з основ теорії музики, сольфеджіо, музичної літератури. Перевірка музично-теоретичної підготовленості абітурієнтів передбачає відповідь за білетом, який містить питання з теорії музики, сольфеджіо і питання щодо творчості видатних композиторів.

Творчий конкурс оцінюється за критеріями, вияв яких відповідає певним балам. Максимальна кількість балів за творчий конкурс складає 200 балів; мінімально допустима – 100 балів. Музично-виконавська підготовка і музично-теоретична підготовка оцінюється кожна за 200-бальною шкалою; потім бали складаються і визначається середнє арифметичне значення, що і складає загальну оцінку за творчий конкурс.

**Вимоги до творчого конкурсу для абітурієнтів
на здобуття освітнього ступеня
«бакалавр»**

спеціальність 025 Музичне мистецтво

Музично-інструментальна підготовка

I. Виконання на одному з музичних інструментів:

Фортепіано, скрипка, гітара, саксофон

- 1. Поліфонічний твір**
- 2. Крупна форма** (частина сонати, концерту, варіації – за вибором абітурієнта)
- 3. П'єса** (віртуозний твір або кантилена)

Баян, акордеон

- 1. Поліфонічний твір**
- 2. Крупна форма або концертна обробка музичного твору**
- 3. П'єса** (віртуозний твір або кантилена)

Бандура

- 1. Дві різнохарактерні п'єси**
- 2. Пісня** (з акомпанементом на бандурі)

Ударні інструменти

- 1. Крупна форма** (ксилофон, маримба)
- 2. Віртуозна п'єса** (ксилофон, маримба)
- 3. П'єса на малому барабані** (за вибором)

II. Перевірка вокальних даних

Виконання одного вокального твору (будь-якого жанру і стилю)

– під власний акомпанемент або а'cappella (без супроводу на інструменті).

Критерії оцінки з музично-інструментальної підготовки:

Критерії оцінки	Кількість балів
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. Виконання критеріїв на 94%-100%.	200-194
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. Виконання критеріїв на 87%-93%	193-187
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. Виконання критеріїв на 76%-86%	180-186
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. Виконання критеріїв на 64%-75%;	179-169
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів–	168-158

<p>володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю.</p> <p>Виконання критеріїв на 53%-63%;</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору. • Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору. • Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою. • Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. <p>Виконання критеріїв на 42%-52%;</p>	157-147
<ul style="list-style-type: none"> • Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору. • Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору. • Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою. • Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. <p>Виконання критеріїв на 31%-41%;</p>	146-132
<ul style="list-style-type: none"> • Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору. • Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору. • Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою. • Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. <p>Виконання критеріїв на 20%-30%;</p>	131-118
<ul style="list-style-type: none"> • Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору. • Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору. • Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою. • Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. <p>Виконання критеріїв на 01%-19%.</p>	117-100

Музично-теоретична підготовка

1. Охарактеризувати творчість та головні твори видатних вітчизняних та зарубіжних композиторів: *українських композиторів* – М. Лисенка, С. Гулака-Артемовського, М. Леонтовича, Я. Степового, *західноєвропейських*

– Й. С. Баха, *віденських класиків* (Й. Гайдн, В. А. Моцарт, Л. В. Бетховен), *романтиків* (Ф. Шуберт, Ф. Шопен), *східно-європейських композиторів* – (М. Глінки, О. Бородіна, М. Мусоргського, М. Римського-Корсакова, П. Чайковського, С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича).

2. Будувати письмово й сольфеджувати гамами й тризвуки головних ступенів у мажорних та мінорних тональностях до 7 знаків.

3. Будувати письмово та сольфеджувати на ступенях натурального й гармонічного мажору та мінору прості інтервали.

4. Будувати письмово та сольфеджувати від різних звуків угору та вниз:

а) прості інтервали, зокрема – тритони, збільшені секунди (зб. 2) та зменшені септими (зм. 7);

б) мажорні й мінорні тризвуки, їхні обернення;

5. Будувати письмово та сольфеджувати від звуку вгору:

а) зменшені та збільшені тризвуки з розв'язанням;

б) септакорди V, II та VII ступенів,

в) D7 та його обернення з розв'язаннями.

6. Будувати за функціональними позначеннями письмово та сольфеджувати акордову послідовність в мажорній або мінорній тональності з використанням тризвуків головних ступенів, D7 та їхніх обернень.

7. Сольфеджувати незнайому однотональну мелодію в розмірах 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 з ритмічним малюнком, що містить пунктирний ритм і внутрішньо тактові синкопи.

8. Здійснити усний слуховий аналіз ритмічних малюнків, окремих звукорядів, інтервалів і акордів.

Рекомендована література

1. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. – М. : Музыка, 2010.

2. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики. К. : Мелосвіт, 2010.

3. Кияновська Л. Українська музична культура. – Тернопіль, 2000.

4. Левик Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. 2. – Москва, 1963.

5. Левик Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. 4. – Москва, 1982.

6. Левик Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. 3. – Москва, 1955.

7. Лісецький С. Українська музична література для 7 кл. ДМШ. – Київ, 1993.

8. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень. – К. : Музика, 2003.

9. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. – К. : Музична Україна, 1980.

10. Побережна Г. І., Щериця Т. В. Загальна теорія музики : Підручник. – К. : Вища школа, 2004.

11. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики. – Харків, 2005.

Критерії оцінки з музично-теоретичної підготовки

Критерії оцінки	Кількість балів
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності - відхилення та модуляції у першу ступінь спорідненості, синкопи, тріолі): виконане грамотно, виразно, без помилок. Розвинений слуховий самоконтроль.</p> <p>Звукоряди: теоретичне та практичне володіння кварто-квінтовим колом тональностей, різновидами народних натуральних та штучних ладів; чисте вокальне інтонування.</p> <p>Інтервали: безпомилкова будова та точне інтонування діатонічних інтервалів, тритонів і характерних інтервалів (з розв'язанням) у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору, від звуку – у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Акорди: теоретичне й практичне володіння навичками будови. й інтонування тризвуків головних та їх обернень, зм. 5/3, і зб. 5/3, Д7, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному та низхідному русі, у гармонічних послідовностях; розв'язання дисонуючих акордів.</p> <p>Слуховий аналіз: безпомилкове визначення перелічених вище виокремлених елементів та їх послідовностей у мелодійних зворотах, інтервальному двоголоссі, у гармонічних послідовностях.</p> <p>Відповідність виконання всім критеріям на 90% – 100%.</p>	200-194
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності – відхилення та модуляції у першу ступінь спорідненості, синкопи, тріолі): виконане грамотно, виразно, з незначними помилками у ладовисотній, ритмічній або синтаксичній структурі мелодії. Слуховий самоконтроль у цілому розвинений.</p> <p>Звукоряди: бракує повноти знань щодо різновидів штучних ладів; у інтонуванні є незначні інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: несуттєві помилки у будові та інтонуванні діатонічних інтервалів, тритонів і характерних інтервалів (з розв'язанням) у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору від звуку – у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Акорди: незначні помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних та побічних ступенів, Д7 та їх обернень, септакордами II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному та низхідному русі, у гармонічних послідовностях. акордів Д7 і їх обернень, зм. 5/3 і септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів,</p>	193-187

<p>розв'язань дисонуючих акордів.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів (виконано з помилками у 1-2 видах завдань – до 15% елементів).</p> <p>Незначні недоліки у виконанні за 1-2 критеріями: адекватність вимогам – 80% – 89%).</p>	
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності - відхилення та модуляції у першу ступінь спорідненості, синкопи, тріолі): виконано недостатньо виразно, з окремими помилками у відтворенні ладовисотної, ритмічної або синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль у цілому розвинений.</p> <p>Звукоряди: бракує повноти знань щодо різновидів діатонічних і штучних ладів; у інтонуванні є інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: окремі теоретичні та інтонаційні недоліки у будові та інтонуванні діатонічних інтервалів, тритонів і характерних інтервалів (з розв'язанням) у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору, від звуку – у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Акорди: є окремі помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних та побічних ступенів, Д7 та їх обернень, зм. 5/3 і септакордами II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному та низхідному русі, у гармонічних послідовностях. акордів Д7 і їх обернень, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв'язань дисонуючих акордів.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за всіма різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 15% елементів).</p> <p>Незначні недоліки у виконанні за 1-2 критеріями: адекватність вимогам – 70% – 79%.</p>	180-186
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності – відхилення у першу ступінь спорідненості, пунктир, синкопи): виконано недостатньо виразно, з окремими помилками у відтворенні ладовисотної, ритмічної або синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль здійснюється не завжди.</p> <p>Звукоряди: знання обмежені мажорними і мінорними ладами; у інтонуванні є інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: будова та інтонування діатонічних інтервалів, тритонів і характерних інтервалів. з їх розв'язанням у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору, здійснюються з теоретичними та інтонаційними помилками,</p> <p>Акорди: є суттєві помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних та побічних ступенів, Д7 та їх обернень, зм. 5/3, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному русі. Відсутні вміння будувати й інтонувати гармонічні у низхідному русі та в послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність істотних помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за всіма різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 30% елементів).</p> <p>Суттєві недоліки виконання за всіма критеріями: адекватність вимогам – 60% – 69%.</p>	179-169

<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності – паралельно-перемінний лад, пунктир, синкопи): виконано недостатньо виразно, із суттєвими недоліками у відтворенні ладовисотної, ритмічної або синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль здійснюється періодично.</p> <p>Звукоряди: обмежені знання мажорних і мінорних тональностей ладами (до 5 ключових знаків); у інтонуванні є суттєві інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: теоретичні та інтонаційні недоліки у будові та інтонуванні діатонічних інтервалів, тритонів. (з розв’язанням) у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору; від звуку – від звуку інтонуються виключно у висхідному русі. Відсутнє знання характерних інтервалів.</p> <p>Акорди: є окремі помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних та побічних ступенів, Д7 та їх обернень, септакордами II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному та низхідному русі, акордів Д7 і їх обернень, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв’язань дисонуючих акордів. Відсутні вміння будувати й інтонувати гармонічні послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність істотних помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за 1-2 різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 25% елементів).</p> <p>Суттєві недоліки у виконанні за 3-4 критеріями: адекватність вимогам – 50% – 59%.</p>	168-158
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності – діатоніка, пунктирний ритм): виконано невиразно, із суттєвими недоліками у відтворенні ладовисотної, ритмічної та синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль здійснюється фрагментарно.</p> <p>Звукоряди: обмежені і невпевнені знання мажорних і мінорних тональностей ладами (до 3-4 ключових знаків); у інтонуванні є суттєві інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: присутні теоретичні та інтонаційні недоліки у будові та інтонуванні діатонічних інтервалів, в висхідному та низхідному русі. Відсутнє знання тритонів і характерних інтервалів.</p> <p>Акорди: є окремі помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних ступенів, та їх обернень, висхідному та низхідному русі, акордів Д7 і їх обернень. Відсутнє знання зм. 5/3, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв’язань дисонуючих акордів, вміння будувати й інтонувати гармонічні послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність істотних помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за 1-2 різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 18-20% елементів).</p> <p>Стабільні недоліки у виконанні за всіма критеріями: адекватність вимогам – 40% – 49%.</p>	157-147
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності – діатоніка, шістнадцяті): виконано невиразно, із суттєвими недоліками у відтворенні ладовисотної, ритмічної та синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль практично не здійснюється.</p> <p>Звукоряди: обмежені і невпевнені знання всіх мажорних і мінорних тональностей ладами; у інтонуванні є постійні суттєві інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: теоретична будова та інтонування діатонічних інтервалів –</p>	146-132

<p>виключно у висхідному русі, невпевнене. Відсутнє знання тритонів і характерних інтервалів.</p> <p>Акорди: є окремі помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних ступенів та їх обернень, акордів Д7 і їх обернень. Інтонування виключно у висхідному русі. Відсутнє знання зм.5/3, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв'язань дисонуючих акордів, вміння будувати й інтонувати гармонічні послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність істотних помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за всіма різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 12-15% елементів).</p> <p>Фрагментарна відповідність виконання критеріям: адекватність вимогам – 30% –39%</p>	
<p>Сольфеджування 1 –голосної мелодії (рівень складності - відхилення та модуляції у першу ступінь спорідненості, синкопи, тріолі): інтонування з частими помилками у ладовисотній, ритмічній, синтаксичній структурі мелодії;</p> <p>Звукоряди: суттєві помилки у будові та інтонуванні звукорядів кварто-квінтового кола тональностей, народних натуральних та штучних ладів;</p> <p>Інтервали: значні помилки у будові та інтонуванні простих інтервалів у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Акорди: суттєві помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних ступенів, Д7 і їх обернень; бракує знань щодо септакордів II, VII ступенів, будови акордів у висхідному та низхідному русі, у гармонічних послідовностях.</p> <p>Слуховий аналіз: визначення перелічених вище елементів з значними помилками (більше, ніж 75% елементів).</p> <p>Невідповідність виконання за більшістю критеріїв: адекватність вимогам – 20% – 29%.</p>	131-118
<p>Сольфеджування 1-голосної мелодії без інтонаційних складнощів із систематичними і суттєвими помилками у ладовому, ритмічному та синтаксичному компонентах структури; нерозвиненість слухового контролю.</p> <p>Звукоряди: поверхові теоретичні знання щодо ладів і тональностей, переважно помилкове теоретичне та інтонаційне відтворення.</p> <p>Інтервали: систематичні помилки у будові та інтонуванні простих інтервалів у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору у висхідному русі.</p> <p>Акорди: систематичні помилки щодо будови та інтонування тризвуків, Д7 та їх обернень, невміння будувати та інтонувати гармонічні послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: слабо розвинені навички слухового аналізу, нездатність визначити перелічені вище елементи у 90% завдань.</p> <p>Повна невідповідність виконання всім критеріям: адекватність вимогам – 1% –19 %.</p>	117-100